

Anmeldelse

SEX

- kærlighed og en hjerne som er gået i stykker
Af Susan Søggaard, Hjerneskadeforeningen 2020

Anmeldt af Hanne Gullestrup

Denne håndbog udfolder et yderst relevant, men underkendt tema, der i behandlingssystemet er omgærdet af berøringsangst og tavshed, nemlig sex mellem den syge/ramte og dennes partner. Det kan i sig selv udfordre at have seksuelle problemer blandt raske partnere. Udfordringerne bliver ikke mindre, når relationen mellem partnere ved sygdom eller ulykke ændres til et pårørende-forhold. Men også par, der før sygdom/ulykke havde et rigt sexliv, må starte forfra, når sygdom/ulykke rammer.

Hvorfor er sex så vigtigt et emne at tage fat i? Fordi sex symboliserer netop den kærlighed og varme, intimitet og nærhed, tillid og hengivelse, der karakteriserer kærlighedsrelationer. Relationen *efter* ulykken/sygdommens indtræden tager afsæt i det, der var inden, og dermed håb og forventninger om, at netop vores måde at være intime og nære på, kan genoptages og blive som før.

Gennem ærlige og rørende cases beskriver pårørende, hvordan fravær af intimitet og nærhed ændrer relationen, så parterne glider fra hinanden. Når intimiteten rammes, svækkes troen på, at relationen som en kærlighedsrelation, kan bære igennem krisen og livet derefter.

Derfor synes det så utroligt besynderligt, at emnet sex fuldstændigt undgås og omgås i rehabiliteringsindsatsen. Det er evident, at den syge/ulykkesramte kan opleve medicinske bivirkninger, ændringer i hormonsystemet, ændret identitetsopfattelse og lavere selvværd, forringet kommunikation, træthed og allehånde fysiske problemer/lammelser og smerter. Men intet at dette italesættes naturligt i dialogen med behandlere og terapeuter som forhold, der naturligvis vil påvirke sexlivet og dermed relationen mellem partnerne. De pårørende oplever, at det, hvis man selv tager emnet op, bliver affejet som 'luxusproblemer', i modsætning til det egentlig - at lære at gå, tale, spise osv.

Der er skrigende mangel på rådgivning, guidning og vejledning i at finde ind til en ny nærhed og intimitet - uden den 'følelsesmæssige finmotorik' der præger relationen mellem raske partnere. Hvordan kompenseres for manglende følelsesmæssige nuancer som fx at kunne flirte og invitere til intimitet gennem nonverbale signaler? Hvordan kan man stille sin 'hudsult' uden direkte sex og hvordan kan det legitimeres at partneren drømmer om velfungerende sex uden at føle skyld overfor sin svækkede partner? Alle disse svære spørgsmål tager bogen fat i og giver kloge svar på.

Håndbogen rummer detaljerede kapitler med en systematisk gennemgang af lavpraktiske, konkrete råd til at få gang i sexlivet og nyfortolke kærlighedsrelationen. Der er forslag til stillinger, hjælpemidler, sensualitetstræning etc. som tager højde for kognitive vanskeligheder og fysiske handicap hos den syge/ramte partner.

Personligt - som mor til en søn med senhjerneskade - føler jeg mig set i min akavede rolle som selvudnævnt sexvejleder for en voksen søn med en uhæmmet og grænseoverskridende sexdrift.

Bogen bør være pensum for alle professionelle, så berøringsangst kan vige for indsigt i intimitet og nærhed som ressourcer, der skal værnes om, hvis partnere i pårørenderollen skal holde til samlivet i det lange løb.